

“Do you have a taxable presence in a country?... czyli relacja z Forum CFE 2017”

W dniu 30 marca 2017 r. odbyło się w Brukseli Forum organizowane przez *Confederation Fiscale Europeenne* (CFE), którego temat brzmiał w tym roku „*Do you have taxable presence in a country? The new reality Permanent and Fixed (vat) Establishment in the post BEPS world*”, co może zostać przetłumaczone jako “Czy posiadasz podlegającą opodatkowaniu obecność w kraju? Nowa rzeczywistość stałego zakładu oraz pasywnego zakładu w świecie „po BEPS” (tłum. aut.).

Kilka słów o BEPS

BEPS (erozja podstawy opodatkowania i przerzucanie zysków, ang. „*Base Erosion and Profit Shifting*”) to działania podejmowane przez podatników zmierzające do minimalizacji obciążeń podatkowych, a polegające na wykorzystywaniu luk w prawie podatkowym oraz przesuwaniu dochodów do krajów, których system podatkowy zakłada niższe (lub nawet brak) opodatkowania. Nie ulega wątpliwości, że ze względu na postępującą globalizację gospodarki, jak również „przenikanie się” przepisów podatkowych różnych krajów w transakcjach międzynarodowych w ciągu ostatnich lat zjawisko to stało się tematem szczególnie gorącym. Ścierają się tu interesy z jednej strony - koncernów międzynarodowych, dążących do tego, aby ich zyski były opodatkowane w jak najniższym stopniu, z drugiej zaś państw, dla których oznacza to zmniejszone wpływy do budżetu.

Nie dziwi zatem, że kraje OECD uznając takie praktyki podatników za szkodliwe, podjęły działania mające na celu ograniczenie tego zjawiska. Tak powstał raport OECD oraz państw należących do grupy G20 - *Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting* („Action Plan”) - który z założenia dostarczyć miał państwom instrumentów umożliwiających walkę z BEPS, jak również doprowadzić do doprecyzowania niejednokrotnie niejasnych reguł międzynarodowego prawa podatkowego. Wszystko to w celu zapewnienia, że podatek będzie każdorazowo płacony w tym kraju, w którym aktywność ekonomiczna ma miejsce i w którym tworzona jest wartość. Rekomendacje zostały podzielone na 15 działań mających uszczelnić system podatkowy.

Forum CEF 2017

Forum podjęło się analizy tematyki BEPS przez pryzmat dwóch szczególnie istotnych na jej płaszczyźnie pojęć, to jest *Permanent Establishment* („stały zakład”) oraz *Fixed Establishment* („stałe miejsce prowadzenia działalności” lub „pasywny zakład”).

Konferencja podzielona została na 4 panele. Przedmiotem pierwszego panelu, zatytułowanego „*Permanent Establishment: bardziej odpowiednia alokacja prawa do opodatkowania?*” (tłum. aut.) było nowe podejście do zasad służących do ustalenia, w którym kraju przedsiębiorca prowadzi aktywność gospodarczą skutkującą uzyskaniem statusu *Permanent Establishment* i - w konsekwencji - w którym kraju będzie on podlegał bezpośredniemu obowiązkowi podatkowemu. Omówione zostało w szczególności Działanie nr 7 *Action Plan* („*Preventing the artificial avoidance of PE status*”) w kontekście ryzyk podatkowych, jakie mogą się wiązać z widoczną tendencją do rozszerzania definicji *Permanent Establishment*.

Podczas drugiego panelu, zatytułowanego „Weryfikacja łańcucha wartości i ryzyko PE. Czy CCCTB (wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania osób prawnych) jest rozwiązaniem dla Europy?” poruszony został temat wyzwań i ryzyk związanych z działaniami krajów OECD zmierzających do ograniczenia zjawiska BEPS przez pryzmat Działania 7, 8 oraz 9 Action Plan. Rozważano również, czy rozwiązaniem problemów związanych z BEPS, z jakim borykają się kraje Europy, mogłaby być harmonizacja prawa podatkowego polegająca na wprowadzeniu wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych. Prelegenci w interesujący sposób omówili szanse, ale i pułapki jakie mogłyby się wiązać z realizacją tej inicjatywy.

Panel trzeci obejmował wykłady oraz dyskusje, których przedmiotem było analiza porównawcza pojęć: Permanent Establishment na gruncie przepisów regulujących podatki bezpośrednie oraz Fixed Establishment na gruncie przepisów regulujących VAT.

Merytoryczna część konferencji została zamknięta panelem dotyczącym przyszłości naszego zawodu. Poruszono podczas niego liczne kwestie, które w najbliższych miesiącach i latach mogą mieć niezwykle istotny wpływ na pracę doradców podatkowych w całej Europie – takie jak, między innymi efektywne zniechęcanie doradców podatkowych (optymalizacje podatkowe), ochrona osób zgłaszających naruszenia, europejski kodeks postępowania oraz pakiet usług, czy europejskie regulacje dotyczących przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy. Wskazano na istotny problem harmonizacji prawa, czyli niewspółpracujące jurysdykcje. Zasygnalizowano również podstawowe problemy, z którymi nasz zawód będzie musiał sobie radzić na płaszczyźnie międzynarodowej – wskazując tu między innymi: zasady etyki, postępująca cyfryzacja oraz sztuczna inteligencja, harmonizacja systemu podatkowego na gruncie europejskim, ale także Brexit.

Jako bardzo ciekawy należy uznać temat europejskiego kodeksu postępowania dla podatników i administracji podatkowych.

Podsumowanie

Pomimo, że raporty sporządzane przez OECD nie stanowią wiążącego źródła prawa na gruncie polskiego systemu prawnego, w praktyce mogą one w bardzo istotny sposób wpływać na sytuację podatników w Polsce. Z jednej strony bowiem strony będą one ukierunkowywać wykładnię przepisów prawa podatkowego dokonywaną przez organy podatkowe oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii europejskiej, z drugiej zaś nie ulega wątpliwości, że najbardziej istotne zalecenia wynikające z tych raportów znajdą odzwierciedlenie w procesie ustawodawczym w krajowych jurysdykcjach.

Mając na uwadze ogromny wpływ, jaki na sposób prowadzenia działalności gospodarczej ma postępująca digitalizacja gospodarki, należy przyjąć, że będziemy obserwować postępującą adaptację modeli biznesowych, w których dochodzić będzie do centralizacji kontroli głównych funkcji gospodarczych i ryzyk. Stawia to przed umowami dotyczącymi usług spółek powiązanych wiele wyzwań, w szczególności w zakresie dystrybucji scentralizowanych kosztów pomiędzy przedsiębiorstwa grupy. Ostatecznie można przewidywać, że to ceny transferowe będą grały kluczową rolę w ustalaniu zobowiązań podatkowych w cyfrowym świecie.

Z powyższych względów tematy poruszane podczas brukselskiego Forum CFE były szczególnie istotne i interesujące. Należy wyrazić uznanie dla poziomu przygotowania merytorycznego prelegentów – nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju inicjatywy międzynarodowe mają istotne znaczenie dla rozwoju naszego zawodu.